

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

GÖTEBORGS
UNIVERSITETS
BIBLIOTEK

ÅRSBERÄTTELSE 2017

EN VANLIG DAG PÅ UB ... ERBJUDER SÅ MYCKET

I årsberättelsen lyfter vi fram specifika händelser för året vilket är bra. I min inledning vill jag fokusera på UB:s stora basverksamhet.

UB har drygt 6000 besök/dag, huvudsakligen studenter. De söker en studiemiljö som är tillgänglig alla veckans dagar från morgon till kväll. UB arbetar mycket med studiemiljöerna för att stötta studenternas studier och bidra till goda studieresultat. Förutom rum och utrustning för olika behov, finns UB:s personal på plats och hjälper studenterna med källor, sökningar, litteratur och en massa annat.

UB arbetar enligt UX-modellen, User Experience, både när vi anpassar verksamheten i bibliotekslokalerna och när vi tar fram nya gränssnitt för att bli så användarvänliga som möjligt. Enkäter, intervjuer, observationer av besökares användning och beteende, och insamling av åsikter, har resulterat i olika behovsstyrda förändringar, justerad belysning, fler tysta rum med mera. Mycket av UB:s dagliga arbete har lagts här under 2017.

Lärarna och forskarna som inte i så hög utsträckning besöker UB? Hur arbetar vi med "basbehoven"? Informationsresurser är viktiga. Digitala och i pappersformat. Böcker, databaser, tidskrifter och i ökande utsträckning en övergång till Open Access-publicering.

UB har haft i uppdrag att ge förslag på en organisation för support till öppna forskningsdata, en så kallad DAU (Data Access Unit). Det arbetet fortsätter under 2018 i samarbete med forskare och andra supportfunktioner inom universitetet.

BRA STUDIE- MILJÖER ÄR VIKTIGT

**UB arbetar mycket
med studiemiljöerna för att
stötta studenternas
studier och bidra
till goda studie-
resultat.**

Området är nytt för bibliotek i Sverige och världen, vi skyndar långsamt för att se vad som blir bäst och hur behoven för forskarna ser ut.

Arbetet med det nya biblioteket i Näckrosen stegar framåt. UB har studerat robotlösningar på amerikanska och australiensiska bibliotek, vi har lärt oss en hel del. Vi ser fram emot arkitekttävlingen som är på ingång.

... och nästa år

Nytt bibliotekssystem i april, en stor händelse för oss. Helst ska våra användare inte märka så mycket men ändå uppleva att det blir lite bättre och enklare att använda UB digitalt.

Ny, modernare webb är i antågande, mer inriktad på tjänster än tidigare.

Och så fortsätter vi lyssna in våra användares behov och ta hand om dem i våra lokaler eller på andra sätt.

Välkomna till oss!

Margareta Hemmed
Överbibliotekarie

Studiemiljö

En student i djup koncentration på
Samhällsvetenskapliga biblioteket

EN DAG PÅ GÖTEBORGS UNIVERSITETSBIBLIOTEK

14

öppna timmar

4 073

besök på www.ub.gu.se

6 261

besökare under terminstid
1,32 miljoner under året

890

antal böcker och tidskrifter
lånas ut

9 738

e-nedladdningar av artiklar
i fulltext och e-bokssektioner

198

anställda i medeltal under
året med studentmedarbetare

ALVIN - EN DATABAS FÖR VÅRT KULTURARV

ALVIN är en nationell plattform för digitaliserade samlingar och kulturarvs-material. Under 2017 avslutades projektet och Göteborgs universitetsbibliotek har gjort stora delar av sina arkiv tillgängliga och sökbara i denna gemensamma databas.

– Tanken med en gemensam databas för digitaliserat kulturarv är bra. Det har varit en lång resa och vi är nöjda med att dataöverföringen har gått så smidigt säger Lennart Stark, på Digitala tjänster.

Historien kring databasen Alvin har sin början redan 2010 då arbetet påbörjades på initiativ från Uppsala universitetsbibliotek. Göteborgs Universitetsbibliotek gick med 2013 och i juni 2017 avslutades projektet. Alvin drivs nu som ett konsortium bestående av Uppsala-, Lunds- och Göteborgs universitetsbibliotek.

Flytta över material

Pia Schmidt de Graaf, vid KvinnSam och Lennart Stark påbörjade 2016 arbetet med att flytta över gammalt material från UB och som innefattade Handskriftsdatabasen, Ostindiedatabasen och KvinnSams bild-databas. Detta arbete avslutades våren 2017. Idag görs all handskriftskatalogisering direkt i Alvin och alla handskrifter som digitaliseras laddas upp dit. Som användare kan du söka på personnamn, arkiv eller dokument. När det gäller brev kan du söka på författare eller mottagare eller en kombination av dem båda.

Utveckling av systemet

Trots att projektet Alvin avslutades 2017 finns det planer på att förbättra systemet ytterligare. Den stora skillnaden är att det då kommer att finnas stöd för fler

API:er vilket innebär att Alvin bättre kan kommunicera med andra system och databaser.

GUB:s material i Alvin

Handskriftsdatabasen (Handskrifter och KvinnSam)

727 arkivposter
17 669 namnposter (auktoritetsregistret)
2 929 dokumentposter varav 589 är digitaliserade
21 870 brevposter
589 digitaliserade dokument
638 digitaliserade brev
Cirka 25 000 bildfiler
KvinnSams bilddatabas: 976 digitaliserade poster

Ostindiedatabasen: Upphör att vara en självständig bas. Materialet är överfört till Alvin som handskrifts-arkiv.

Nationell Alvin-statistik

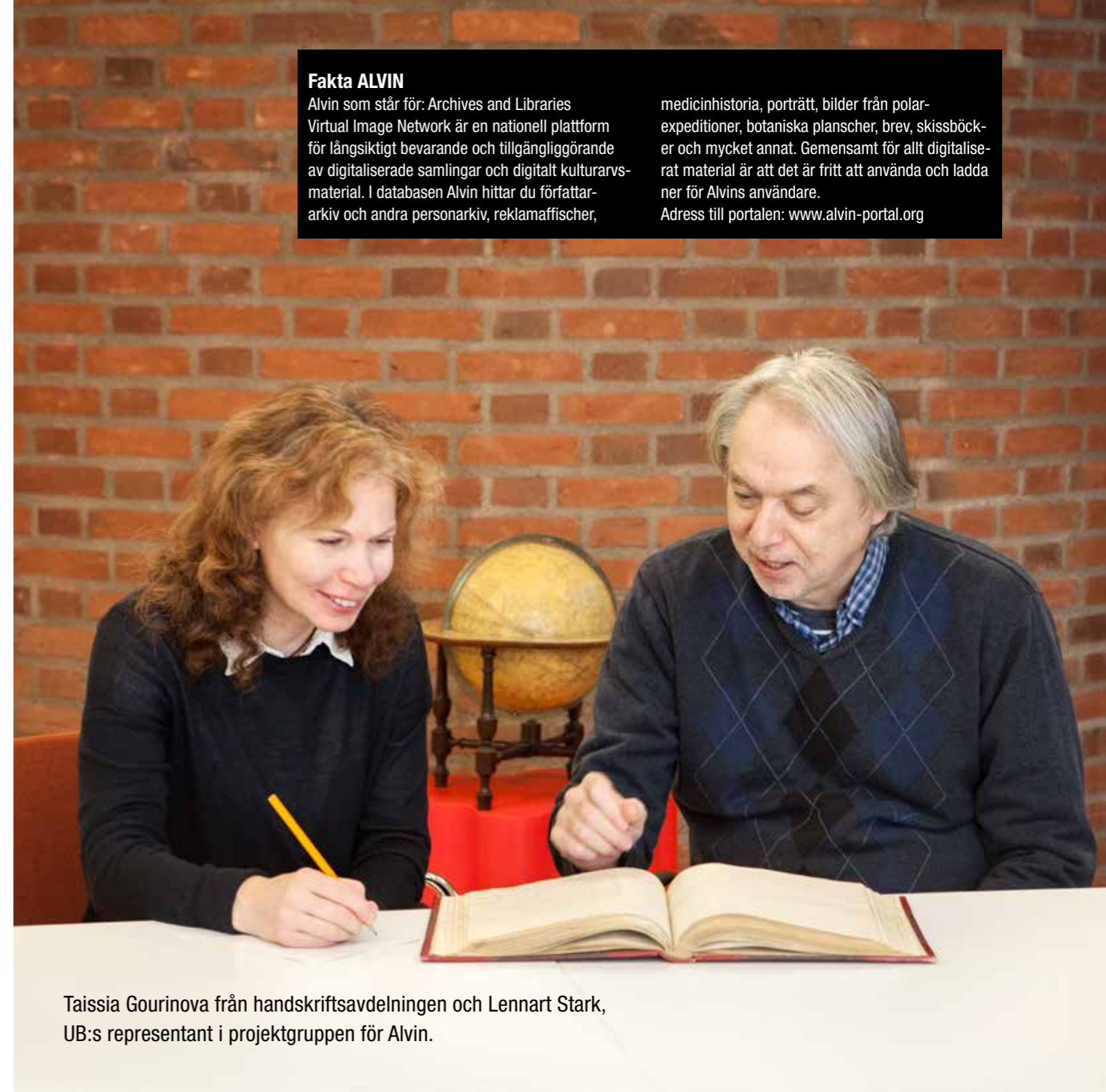
På fyra år har besöksantalet ökat från 3 070 till 148 257 och nerladdade filer från 84 391 till 10 923 655

Fakta ALVIN

Alvin som står för: Archives and Libraries Virtual Image Network är en nationell plattform för långsiktigt bevarande och tillgängliggörande av digitaliserade samlingar och digitalt kulturarvs-material. I databasen Alvin hittar du författararkiv och andra personarkiv, reklamaffischer,

medicinshistoria, porträtt, bilder från polar-expeditioner, botaniska planscher, brev, skissböcker och mycket annat. Gemensamt för allt digitaliserat material är att det är fritt att använda och ladda ner för Alvins användare.

Adress till portalen: www.alvin-portal.org

Taissia Gourinova från handskriftsavdelningen och Lennart Stark, UB:s representant i projektgruppen för Alvin.

KRITERIUM - EN NATURLIG DEL I UB:S VERKSAMHET

2017 var ett viktigt år för Kriterium. Förutom att steget från projekt till en naturlig del i verksamheten togs så fick Kriterium också ett stort ekonomiskt bidrag för sin verksamhet.

– Det var ett stort erkännande för Kriteriums verksamhet att få ytterligare bidrag på 300 000 kronor från Kungliga biblioteket samt 100 000 kronor från Riksbankens jubileumsfond, säger Maja Pelling, samordnare för Kriterium.

Kriterium är ett nytt och hållbart sätt att granska, kvalitetsmärka och sprida vetenskapliga verk. Kriteriummärkning innebär en digital publicering open access.

Kriterium startade som ett pilotprojekt 2015 som ett svar på en tid av föränderliga publiceringsmönster. Mycket av den forskning som sker ute på universiteten är högkvalitativ men har svårt att hävda sig och därför behövdes ett samlat grepp för att synliggöra forskning som sker ute på lärosätena i Sverige. Det handlar också om att i ett internationellt perspektiv kvalitetsmärka svenska forskningsresultat med samma metod som används i andra länder.

Stöd av utvärderingar

Kriterium är ett samarbete mellan Göteborgs, Lunds och Uppsala universitet. Förutom ekonomiskt

Maja Pelling, samordnare för Kriterium.

bidrag från Kungliga biblioteket, Vetenskapsrådet och Riksbankens jubileumsfond så har även Kriterium fått stöd från två utvärderingar gjorda av Isak Hammar, verksam vid Lunds- och Stockholms universitet och Helena Francke, docent i biblioteks- och informationsvetenskap vid Högskolan i Borås.

De båda utvärderingarna visar på behovet av en nationell struktur för granskning, publicering och spridning av vetenskapliga böcker i Sverige.

Erkänd publiceringskanal

Norsk Senter For Forskningsdata (NSD) har också godkänt Kriteriums ansökan om att upptas på den så kallade Norska listan. NSD:s beslut innebär att böcker som publiceras via Kriterium får publiceringspoäng. Att Kriterium har blivit en erkänd publiceringskanal ger möjlighet för fler forskare att synliggöra den kvalitativa forskning som pågår ute på lärosätena, och underlättar för förlag att ge ut vetenskapliga böcker.

Kriteriums böcker blev även sökbara i katalogen för vetenskapligt granskade böcker DOAB, Directory of Open Access Books.

VIKTIGT OCH INSPIRERANDE

Omvärldsbevakning är viktigt om man vill hänga med i utvecklingen. Att nätverka och arbeta över gränserna ger inte bara arbetet en extra dimension utan också mycket tillbaka till vår egen verksamhet. Anna Svensson är UB:s representant i det Europeiska nätverket för Latinamerika (REDIAL) och Pia Shekhter är generalsekreterare i International Association of Music Libraries Archives and Documentation Centres (IAML).

Anna Svensson är bibliotekarie på Humanistiska biblioteket, där hon arbetar med undervisning och förvärv. En viktig del som ligger henne varmt om hjärtat är den Iberoamerikanska samlingen som sedan år 2007, då Iberoamerikanska institutet stängde, är en del av Göteborgs universitetsbibliotek.

Samlingen flyttades under 2017 till Humanistiska biblioteket då studietorget på Campus Linné stängde. Med anledning av Annas engagemang för samlingen representerar hon UB i de europeiska latinamerikasamlingarnas nätverk; REDIAL där hon är styrelseledamot efter att ha varit ordförande i fyra år. REDIAL har ett nära samarbete med CEISAL, ett nätverk för europeiska latinamerikaforskare. Tillsammans har man byggt en

viktig webbportal där man marknadsför aktuell forskning, litteratur, tidskrifter och konferenser inom ämnet.

I juni 2017 var Anna med i organisationskommittén för NOLAN-konferensen (Nordic Latin American Research Network) som institutionen för Globala studier var värd för. Parallellt hade REDIAL årsmöte. Inom konferensen anordnade Anna en postersession med temat resurser och dokumentation för Latinamerikaforskning där REDIAL-medlemmar deltog med 10 posters.

– Jag tycker att arbetet i nätverket REDIAL ger mitt arbete en extra dimension. Det är både lärorikt, utmanande och inspirerande, säger Anna Svensson.

INTERNATIONELLT ARBETE

”Det innebär mycket arbete, men är samtidigt fantastiskt roligt och lärorikt”

Pia Shekhter arbetar på Biblioteket för musik och dramatik som har till uppgift att stödja verksamheten på Högskolan för scen och musik. Vid sidan av hennes arbete vid Göteborgs universitetsbibliotek är Pia generalsekreterare i International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres (IAML). Hon är också ledamot i Svenska musikbiblioteks-föreningens styrelse (SMBF). Att Pia brinner för musikbibliotekens sak märks tydligt när hon berättar. Hon anser att när det gäller omvärldsbevakning och fortbildning, inte minst inom digitaliseringsområdet, är SMBF och IAML ett ovärderligt stöd för bibliotekarier som arbetar med musik på alla typer av bibliotek.

Syftet med IAML är att lyfta fram musikens roll i bibliotek, arkiv etcetra och att stötta personer som arbetar inom området samt att stärka samarbetet kollegor emellan. Men även att öka förståelsen för musikbibliotekens kulturella betydelse nationellt och internationellt. En viktig uppgift är att se till

att musikens speciella behov beaktas i frågor som rör bibliografi, katalogisering, bevarande, digitalisering samt söktjänster. Varje år anordnas kongresser i olika delar av världen. År 2006 ägde den rum i Artisten med fyrahundra deltagare från ett fyrtiotal länder.

Den 15-16 juni 2017 ordnade Pia en tvådagarskurs för musikbibliotekarier i Norden. ”Mark the Music” ägde rum i Artisten och Humanistiska biblioteket. Föredragshållarna kom från flera utländska bibliotek, bland andra Cornell University och City University of New York. Ämnen som togs upp var musikdatabaser, kritiska musikutgåvor och editering av noter, katalogisering av musikmanuskript samt arkivering av ljud och video. Det var ett lyckat arrangemang som drog besökare från hela Norden. – Att få arbeta som IAML s generalsekreterare är ett stort privilegium. Det innebär mycket arbete, men är samtidigt fantastiskt roligt och lärorikt, säger Pia.

DAU-FÖRSLAG

Hallå där.. Erik Boström, bibliotekschef på Samhällsvetenskapliga biblioteken, som fått uppdraget att ta fram ett förslag för hur UB kan hjälpa forskare att hantera forskningsdata.

Varför har du fått detta uppdrag?

Målet är att upprätta en enhet vid GU som tillgängliggör forskningsdata. Förslaget innebär att UB ska testa fram en nätverksorganisation med kompetenser även från Svensk nationell datatjänst, IT-enheten, jurister vid Forsknings- och Innovationskontoret och universitetsarkivet.

Vad händer 2018?

Det finns huvudsakligen två spår: Det ena är hur kontaktytan för forskningsdata ska fungera, det andra handlar om att förenkla och ordna upp hanteringen av forskningsdata i forskarnas vardag. Vi ska skriva en projektplan, utbilda metadatabibliotekarier, ta fram ett första IT-verktyg för lagring av forskningsdata och metadata, fortsätta göra behovsanalyser baserade på intervjuer, och bland annat inrätta ett första webbstöd.

Varför är detta viktigt?

Inom ett decennium kommer forskning att styras alltmer mot öppen vetenskap och öppna data kommer då att vara en del av detta.

DAU=Data Access Unit

KATARINA ÖSTLING PRISADES SOM UTBILDARE

Katarina Östling vid Göteborgs universitetsbibliotek fick Naturvetenskapliga fakultetens utmärkelse för förtjänstfulla insatser inom utbildningen.

POPULÄRA ALC-SALAR

I september 2016 invigdes två nya undervisningssalar på Biomedicinska biblioteket utformade enligt ALC-konceptet. Salarna används för bibliotekets undervisning, men bokas av lärare på flera fakulteter och är även populära studieplatser. Under 2017 har det varit hela 18 studiebesök från Lund i söder till Umeå i norr främst från bibliotekarier, men även från IT-ansvariga och lokalplanerare. Det pedagogiska arbetet kring salarna har presenterats på flera konferenser i Sverige, men även på en internationell konferens i Minneapolis, USA (International Forum for Active Learning Classrooms).

SÖK BLAND DIGITALISERADE DAGSTIDNINGAR PÅ UB

På Samhällsvetenskapliga biblioteket finns det sedan hösten 2017 en särskild dator med full åtkomst till Kungliga Bibliotekets söktjänst för Digitaliserade Svenska Dagstidningar, det innefattar också upphovsrättsskyddat material nyare än 1902 (nära 18 miljoner artiklar). Det innebär att fler får möjlighet att forska i det unika materialet. Satsningen är ett pilotprojekt under två år.

VIKTIG KARTLÄGGNING AV FORSKARES FÖRFATTARAVGIFTER PÅ UNIVERSITETSBIBLIOTEKET

Under 2017 genomförde Göteborgs universitetsbibliotek en kartläggning av universitetets kostnader för publicering och prenumerationer. Syftet med kartläggningen har varit att belysa och följa upp höga kostnader för GU, där universitetet i vissa fall debiteras för både publicering och prenumeration.

Publiceringskostnader innefattar så kallade författaravgifter för öppettillgängliga artiklar (så kallade APC). Dessa redovisas separat från prenumera-tionsavgifter inom

universitetet och det har därför varit svårt att få en överblick över de sammanlagda kostnaderna till förlagen. Genom rapporten "Kartläggning av OA-publicering och APC vid Göteborgs universitet", ges ett tydligare underlag. Kostnaderna för APC har beräknats till 5,2-6,7 miljoner kr.

I rapporten föreslås bland annat att GU ansluter sig till initiativet Open Access 2020, och därmed tydligt visar att lärosätet vill verka för en övergång till ett öppet publiceringssystem.

FORTBILDNINGSDAGAR FÖR MEDICINSKA BIBLIOTEKARIER

Den 23-24 november träffades cirka 70 medicinska bibliotekarier, från både Sverige och Norge på Biomedicinska biblioteket. Det är en årlig återkommande aktivitet och 2017 var det Göteborgs tur att stå värd och Biomedicinska biblioteket och Sahlgrenska medicinska bibliotek ansvarade för program och arrangemang runt hela eventet.

vinterskola för nyanlända som vill återuppta eller påbörja studier vid universitetet.

DET ÖPPNA PROGRAMMET

Näckrosprogrammet för 2017 har bjudit på en varierad blandning av allt från fotografi, film, litteratur och musik. Vid det sista tillfället i december handlade det om Barbro Hörbergs vislyrik och bjöds på musikaliska tolkningar av hennes visor. Ett välbesökt och lyckat arrangemang.

SOMMARSKOLA FÖR NYANLÄNDA

GU öppnar upp allt fler utbildningsplatser för gruppen nyanlända. UB har under året på olika sätt mött upp det ökade behovet av biblioteksstöd för denna grupp. UB medverkade i GU:s pilotförsök med Sommarskola för nyanlända 12-16 juni. Det föll väl ut och nu planeras både sommar- och

EVERT TAUBE BREV TILL MUSEUM I UDDEVALLA

Handskriftsavdelningen har deltagit med brev och fotografier från bland annat Evert Taube och Gösta Sandels i utställningen

Hjärtats rum på Bohusläns museum i Uddevalla under sommaren och hösten 2017. En mindre utställning med fotografier ur Otto Nordenskjölds arkiv anordnades även på Bok & biblioteksmässan 2017.

STADIG ÖKNING FÖR LÄS- OCH SKRIVSTÖD

För att hantera ökningen av stöd till studenter med särskilda behov har samarbetet med olika partners inom Göteborgs universitet (GU) ökat. Arbetet med en mer differentierad statistik börjar ge utslag, vilket gör att man bland annat kan utläsa studentfördelningen mellan våra bibliotek lite tydligare.

Under 2017 tog GU och Chalmers initiativ till ett nätverk för bibliotekarier i Västsverige som arbetar med läs- och skrivstöd. Syftet är erfarenhetsutbyte och fortbildning.

En del av projektgruppen

Från v. Rebecka Gustafsson, Sture Ågren, Cecilia Alfredsson, Stefan Berndtsson och Emma Ternrud.

KOHA - ETT NYTT

BIBLIOTEKSSYSTEM FÖR FRAMTIDEN

Projektet Nya system (NYS) påbörjades redan 2015 då det fanns ett behov av att modernisera äldre bibliotekssystem. Efter en kartläggning valde Göteborgs universitetsbibliotek KOHA: ett Open-source bibliotekssystem som inte behövde upphandlas.

– Det har varit en spännande resa, där vi i projektgruppen har stött på många utmaningar, men nu känns det väldigt skönt att det är klart, säger Sture Ågren projektledare.

Varför var det viktigt att byta system?

– För att tillhandahålla våra informationsresurser på ett effektivt, snabbt och enkelt vis behöver vi system som bygger på modern och flexibel teknik. Att använda programvara tillgänglig som open-source där vi själva utvecklar kringtjänster, i kombination med ett upphandlat färdigt söksystem, ger oss utökade möjligheter att förenkla för våra slutanvändare att ta del av våra informationsresurser, säger Camilla Gillén från NYS styrgrupp.

Vilka har varit de största utmaningarna i projektet?

– Det är stora mängder äldre data som ska migreras till ett nytt system samt anpassning av ”rätt delar” i ett stort och komplext bibliotekssystem, säger Sture Ågren.

Varför KOHA?

Den främsta anledningen till att man valde just KOHA är att det i universitetsvärlden är ett etablerat komplett open-source bibliotekssystem med både svensk och internationell Community.

Det finns tillgång till all källkod som man kan förändra och felsöka utifrån sina egna behov.

Samtidigt har man tillgång till all gemensam utveckling och kan bidra till den framtida utvecklingen. En annan viktig del i NYS-projektet är bytet av söksystem. Den 8 februari 2017 gick biblioteket över från det gamla söksystemet: Summon till Primo. Primo är ett discoveriesystem av samma typ som Summon, där användaren kan söka samtidigt i så gott som hela biblioteksbeståndet: böcker, e-böcker, tidskrifter men också tidskriftsartiklar och poster från GUP, GUPEA och KVINNSAM. I Primo blir nytt inlagt material snabbare sökbart än i Summon, eftersom bibliotekets lokala data indexerats oftare - faktiskt varje dag.

Utbildning av personal

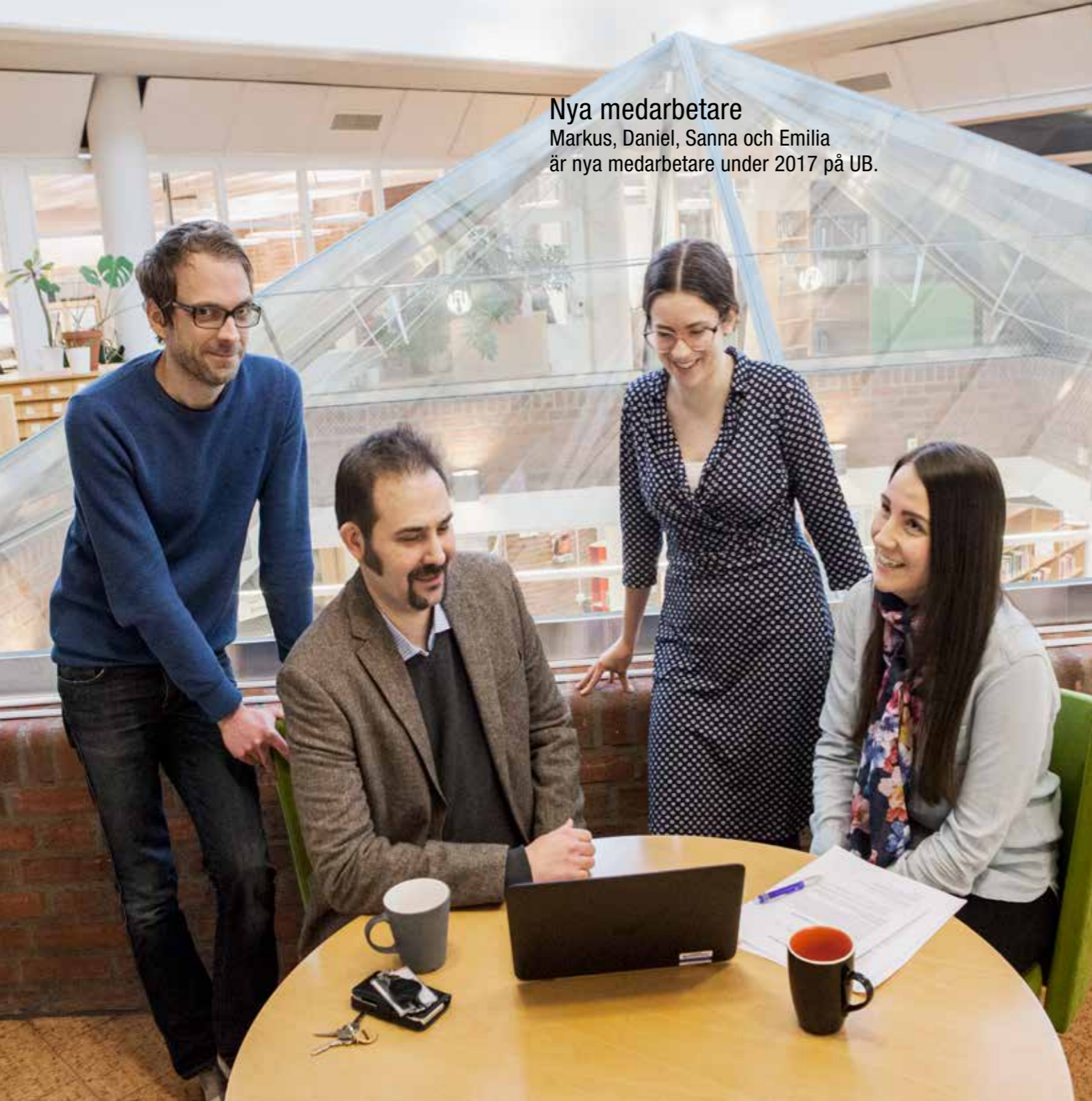
I början av 2018 påbörjades utbildningar för personal i KOHA. När alla tekniska förberedelser är klara är det dags för systemet att go-live. Under påskhelgen 2018 ska det ske. Då är UB redo att möta framtiden med ett nytt bibliotekssystem.

– Den största förändringen för användaren är att all sökning och beställning av bibliotekens böcker kommer att ske i Supersök/Primo där de också söker efter vårt e-material. Man behöver inte heller byta gränssnitt för att beställa ur bibliotekens samlingar, säger Ulrika Fröberg, processägare för cirkulation.

Nya medarbetare

Markus, Daniel, Sanna och Emilia
är nya medarbetare under 2017 på UB.

VÅRA MEDARBETARE

Personalstyrkan har minskat något på universitetsbiblioteket under året. För år 2017 uppgick personalstyrkan till 198 personer i genomsnitt.

Universitetsbiblioteket har under 2017 fortsatt att anpassa sig till den mindre budgetramen som beslutades 2016. Det har inneburit att antalet anställda minskat med åtta till en total på 198 anställda, inklusive studentmedarbetare, i genomsnitt över 2017. Räknat i årsarbeten har universitetsbiblioteket minskat från 191 årsarbeten till 185 årsarbeten.

En tydlig nedgång i antalet anställda kan ses under det första halvåret 2017. Under hösten 2017 ökar antalet anställda igen och då framförallt personalkategorin Bibliotekspersonal. Andelen administrativ och teknisk personal minskar med 10 % sett över hela året. Analysen är att de nya besparingarna påverkade verksamheten starkt under slutet av 2016 och våren 2017.

Medarbetarna på universitetsbiblioteket är fördelade på följande arbetsställen (i genomsnitt över året):

Humanistiska biblioteken	66 anställda
Biomedicinska biblioteken	26 anställda
Samhällsvetenskapliga biblioteken	40 anställda
Studentmedarbetare	18 anställda
Digitala tjänster	38 anställda
Bibliotekskansli samt överbibliotekarie	10 anställda

Merparten av universitetsbibliotekets anställda är bibliotekspersonal. Bibliotekarier och biblioteksassistenter utgör 77 % av det totala antalet anställda. Övrig personal utgörs av teknisk personal (8 %) samt administrativ personal (kansli, studentmedarbetare, 15 %). Ser man till det totala antalet anställda i genomsnitt

över 2017 är andelen kvinnor 68 %. Det är en minskning med ett par procentenheter jämfört med föregående år. En ökad andel manlig bibliotekspersonal har rekryterats vilket är en av orsakerna till att andelen män sett till all personal har ökat till 32 %. Under 2017 genomfördes 30 rekryteringar.

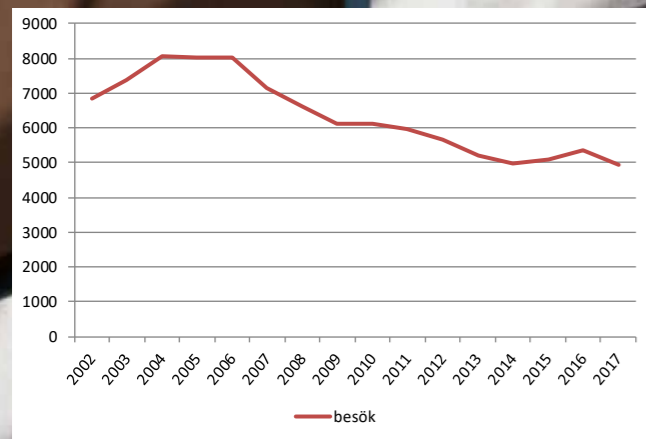
I hälften av tillsättningarna gick tjänsten till en manlig sökande. Universitetsbiblioteket arbetar aktivt för att främja lika rättigheter och möjligheter samt att motverka diskriminering.

Under kommande 5 årsperiod, år 2018-2022, uppnår 38 tillsvidareanställda på universitetsbiblioteket 65 års ålder. Vid årsskiftet fanns sex anställda som var 65 år eller äldre. För närvarande är pensionsåldern 65 år med rätt att kvarstå i tjänst tills man fyller 67 år.

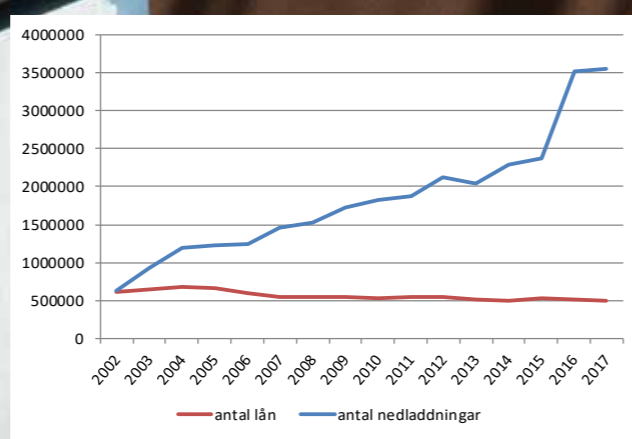
Studentmedarbetare

Som hjälp för att kunna bemanna biblioteken på sena kvällar och helger har universitetsbiblioteket sedan flera år anställt studentmedarbetare. Under vår och höstterminen 2017 var 18 studentmedarbetare anställda.

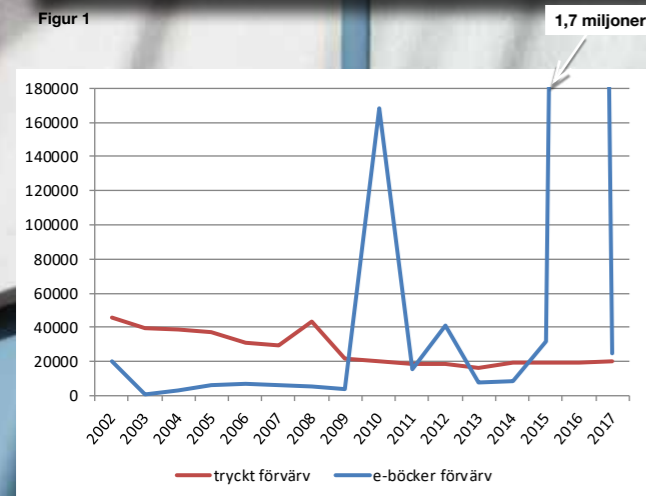
Deras anställning regleras i ett särskilt avtal där ett krav är att de studerar Informations och biblioteksvetenskap. Det är företrädesvis studenter från Bibliotekshögskolan i Borås men också studenter som studerar på distans till en kandidatexamen eller en masterexamen. Det särskilda avtalet för studentmedarbetare skapar förutsättningar för att förena arbete och studier, där arbetsuppgifterna har en koppling till de pågående studierna.

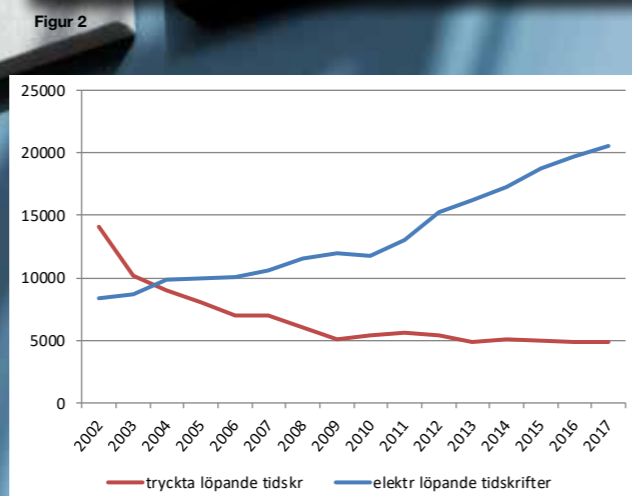
Figur 1

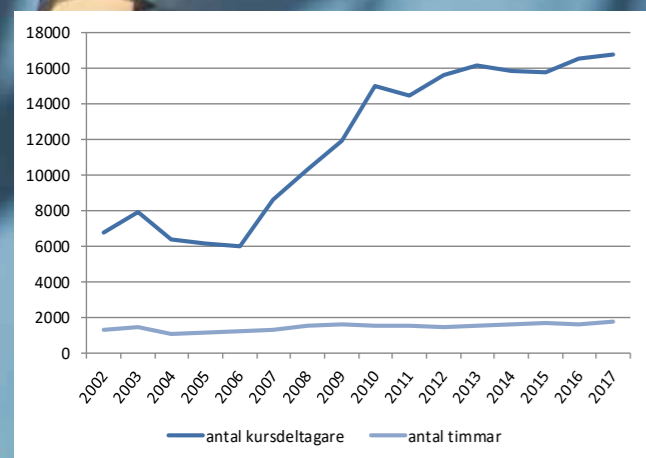
Figur 2

Figur 3

Figur 4

Figur 5

FAKTA & SIFFROR

Antalet besök och tryckta lån har minskat något

Under 2017 registrerades ett minskat antal fysiska besök i UB:s bibliotek och helåret stannade på knappt 1,32 miljoner besök eller 6 300 besök per dag under terminstid (Fig.1). Minskningen med 2,2 % kan härledas till flera förändringar under det gångna året. Bibliotekets besparingar medförde att två bibliotek stängdes under hösten 2016 och våren 2017. Detta gav ett bortfall på totalt 37000 årsbesök. Ett annat stort tapp med nästan 10 % eller 21 000 årsbesök kan ses på Humanistiska biblioteket, vilket antas bero på ombyggnationen på Humanisten. Parallellt går besöken i motsatt riktning på Biomedicinska biblioteket som 2017 ökade med 15 % till 116 000, en trend som bygger vidare på starka uppgångar sedan 2014.

Ökning av elektroniska lån

2017 uppgick lånen av UB:s fysiska material till 493 666 till antalet. Detta är en minskning med 4 % jämfört med 2016 och en minskning med 10 % jämförbart med antalet för 10 år sedan (Fig. 2). Antalet elektroniska lån ökade marginellt jämfört med 2016 men har mer än dubblats vid en jämförelse 10 år tillbaka i tiden.

Ökat förvärv och användning

Enligt prognos i skrivande stund förväntas antalet nedladdade e-tidskriftsartiklar och e-bokssektioner uppgå till 3,6 miljoner 2017. Detta beror både på ett ökat förvärv och på ökad användning.

Fortsatt stora inköp av elektroniska medier

UB befinner sig i en 3-årig besparingsperiod (2017-2019) men lyckas upprätthålla sin medvetna satsning på mediainköp. Den totala mediabudgeten uppgick 2017 till 46 miljoner kronor. E-boksbeståndet uppgår 2017 till 2 miljoner titlar efter att ett stort arkiv av doktorsavhandlingar med totalt 1,7 miljoner titlar förvärvades 2016 (Fig. 3). Även antalet e-tidskrifter ökade under året och nu prenumererar vi på 20 527 elektroniska tidskrifter (Fig. 4). Antalet tryckta tidskrifter minskade åter något 2017 och uppgår till ca 4 900 titlar. Mer än 1/5 av vår budget går till medier och av vår mediabudget går 86 % till elektroniska medier.

Minskning av besök på UB:s hemsida

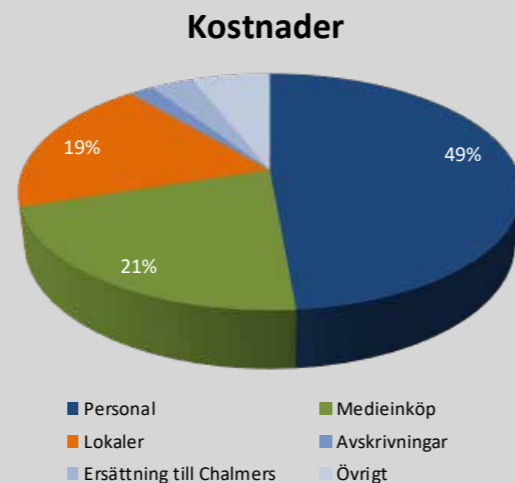
De elektroniska besöken på UB:s hemsida minskade 2017 och vi tog emot 1 486 747 besök, en minskning med 8,8 % sedan 2016. Universitetets publicering i vårt öppna arkiv GUPEA minskade något i omfattning. Under 2017 publicerades 2 075 vetenskapliga fulltextdokument i systemet och totalt tillgängliggörs nu 31 131 dokument genom databasen.

Undervisningen ökar

Undervisningen fortsätter att växa. 2017 nådde vår verksamhet 16 756 studenter, vilket är flest antal hittills och nästan dubbelt så många som för 10 år sedan (Fig. 5). Årets ökning finns på de Samhällsvetenskapliga biblioteken. Antalet tillfällen som undervisningen ges ökade igen 2017 efter en mindre nedgång 2016.

Interiör
Ekonomiska biblioteket

Resultaträkning (tkr)		
	2017	2016
VERKSAMHETENS INTÄKTER		
Styrelsens tilldelning	220 000	220 000
Intäkter av bidrag och försäljning	6 917	7 003
Periodisering pågående projekt (projektmedel som erhållits i förskott)	-686	11
Anslag och interna intäkter från Göteborgs universitet	1 422	521
Summa intäkter	227 654	227 535
VERKSAMHETENS KOSTNADER		
Personalkostnader (löner, förändring semesterskuld, övriga pers.kostnader)	-109 609	-109 763
Medieförvärv	-48 319	-44 937
Bibliotekstjänster vid Chalmers/Lindholmen	-7 327	-7 763
Övriga driftkostnader (inklusive interna)	-13 571	-12 942
Lokalkostnader (inklusive lokalvård)	-42 416	-45 417
Avskrivningar	-4 248	-5 142
Flinansiella kostnader	-5	-2
Summa kostnader	-225 496	-225 967
VERKSAMHETSUTFALL	2 157	1 568

EKONOMI

Intäkter

Intäkterna uppgick till 227 654 tkr vilket är en marginell ökning jämfört med föregående år. Kriterium, en nationell plattform för granskning, publicering och spridning av högkvalitativa vetenskapliga böcker, har fått externa bidrag på 871 tkr under året. Universitetsbibliotekets fonder gav en lägre utdelning, 618 tkr, jämfört med 1 041 tkr 2016.

Universitetsbibliotekets budgetram för 2017 uppgick till 220 000 tkr och utgjorde 3,6 % av Göteborgs universitets budgeterade kostnader. Detta följer den besparingsplan som Universitetsbiblioteket genomför 2017-2019. Budgetramen är den tilldelning av intäkter som skall täcka årets kostnader.

Kostnader

Jämfört med föregående år minskade de totala kostnaderna med 470 tkr och uppgick till 225 496 tkr. Kostnaderna har påverkats av åtgärder kopplade till UBs besparingsplan; stängning av bibliotek, färre anställda och en stor kostnadsmedvetenhet, men även en fortsatt satsning på inköp av e-media.

Personalkostnaderna har totalt minskat med 750 tkr i förhållande till föregående år.

Övriga driftkostnader har ökat med 3 765 tkr jämfört med föregående år. Huvudsakligen avser ökningen medieförvärvet och det beror både på ett ökat inköp men också högre inköpspriser.

Medieförvärvet står nu för 21 % av kostnadsomslutningen, en fortsatt positiv utveckling jämfört med för 7 år sedan då det uppgick till 16 %.

Lokalkostnaderna har minskat med 3 001 tkr vilket huvudsakligen beror på stängning av Geovetenskapliga biblioteket och Studietorget Campus Linné. Vid den årliga justeringen av lokalkostnaderna erhöll UB en större återbetalning beroende på lägre kapitalkostnader för GU. Avskrivningar summerar till 4 248 tkr, 900 tkr lägre än 2016.

Investeringar

Under 2017 har Universitetsbiblioteket investerat för 2 529 tkr. En konferensutrustning med placering på Humanistiska biblioteket har anskaffats för fler gröna möten. Humanistiska biblioteket har förbättrat den fysiska lärmiljön, anskaffat inredning till katalogiseringen och införskaffat förvaringsskåp till användare av specialläsesalen. Alla de samhällsvetenskapliga biblioteken har förbättrat sina lärmiljöer. Biomedicinska biblioteken har införskaffat nya möbler till de tysta läsesalarna och till grupperum på Studietorget Hälsovetarbacken. Ett nytt tjänsterum har byggts i Digitala tjänsters lokaler. Personalens datorer utbytes enligt plan.

**IDAG STÅR
MEDIINKÖP FÖR
21 PROCENT AV
BIBLIOTEKETS
TOTALA
KOSTNADER**

DONATIONER

Donationer:

Författaren Ove Allansons (1932-2016) arkiv. Ove Allansson var känd först och främst som sjömannens och sjölivets skildrare och hans berättelser har haft stor betydelse för förståelsen av sjöfolkets villkor. Arkivet består av arbetsmaterial till böcker och artiklar, manuskript, diverse fotografier och korrespondens.

Fil. dr. Anders Ollfors (1938-2017) arkiv. Anders Ollfors var lektor i latin och franska samt en betydande bokhistoriker. Materialet består av handlingar rörande hans studier av den romerske poeten Lucanus samt korrespondens rörande bokhistoria och boksamlande.

Sune Perssons (1938-2014) arkiv. Denne var verksam som docent i statsvetenskap vid GU och var en betydande forskare bland annat inom området mellanöstern-studier. Arkivet består av vetenskaplig korrespondens från 1970-talet fram till 2014 samt material rörande olika forskningsprojekt inom vilka Sune Persson var aktiv.

Tilläggsaccessioner:

Tonsättaren Wilhelm Stenhammars arkiv. Diverse notmanuskript, fotografier och korrespondens. (Köp).

Forskningsresanden Otto Nordenskjölds arkiv. Korrespondens, manuskript, fotografier och trycksaker. (Köp).

Författaren Hjalmar Söderbergs arkiv. Poesialbum som tillhört Elin Edgren (1876-1950) med inskriven originaldikt av Hjalmar Söderberg daterad 1893. (Köp).

Professorn och författaren Carl-Axel Mobergs arkiv. Tilläggsaccession bestående av korrespondens, yttranden i museifrågor, diverse trycksaker. (Gåva).

Konstnären Ivar Arosenius arkiv. Diverse handlingar rörande Ivar Arosenius bestående av skolbetyg, respass, fotografier med mera. (Gåva)

PUBLIKATIONER

■ Byström, Erik, Carozzi Bjurström, Andrea, Larsson, Lena, Högvik Hansson, Stina & Svantesson, Annika (2017). **En e-resurs vara eller inte vara.** En kvalitativ metod för utvärdering av tidskrifter och databaser. Förvärv i en föränderlig tid: Nationell konferens om förvärv och samlingsuppbyggnad Kungliga biblioteket 1 juni 2017. Poster (Konferens).

■ Ekström, Björn (2017). **Vart är open access-rörelsen på väg?** Fyra tendenser i svenska och brittiska open access-nätverk. Tidskrift för ABM. 2017:2, s. 5-35. Artikel i vetenskaplig tidskrift, referegranskad.

■ Fritz, Martin & Svensson, Anna (2017). **Martin Fritz skrifter: en kommenterad bibliografi 1965-2015.** Göteborg: Kulturnoden. Bok.

■ Garcia-Yeste, Miguel, Pettersson, Karin & Svensson, Anna (2017). **“It will make future papers more easy to write”:** Samarbete mellan ämne och bibliotek för att utveckla studenternas färdigheter inom akademiskt skrivande, källhantering och informationssökning. Abstracts. Högskolepedagogisk konferens i Göteborg (HKG 2017). Pedagog, 26 oktober 2017. Konferensbidrag (offentliggjort, men ej förlagsutgivet).

■ Gustafsson, Katarina, Henning, Karin, Jönsson, Pauline, Nilsson, Rangnar, Petersson, Inger & Rydholm, Annica (2017). **Kartläggning av OA-publicering och APC vid Göteborgs universitet.** Göteborg: Göteborgs universitet. Rapport.

■ Larsson, Lena & Torildsson, Carina (2017). **Improved service to students and professional development of staff at the Learning Centre Studietorget Hälsovetarbacken, Gothenburg University Library.** WLIC 2017 IFLA World Library and Information Congress 83rd IFLA General Conference and Assembly 19–25 August 2017, Wrocław, Poland. Poster (konferens).

■ Svensson, Anna (2017). **Magi i magasin:** Om Iwan Ljunggrens bibliotek i Göteborgs universitetsbibliotek. I: **Språkens magi. Festskrift till professor Ingmar Söhrman.** Andrea Castro och Anton Granvik (ansvariga red.), Ester Fernández Incognito, Sara Lindblad, Andreas Romeborn, Katharina Vajta (red.). s. 233-242. Göteborg: Göteborgs universitet, Institutionen för språk och litteraturer. Kapitel i bok.

■ Svensson, Anna (2017). **The role of exile, migration and academic scholarships in Swedish Latin American Studies: a review of PhD-theses 1960-2010.** Abstracts and posters from the session Resources and documentation: 9th Conference Nordic Latin American Research Network, NOLAN, and XXVIII Asamblea y Jornadas de Red Europea de Información y Documentación sobre América Latina, REDIAL, Gothenburg June 15-17, 2017. Poster (konferens).

Denna broschyr är producerad av Göteborgs universitetsbibliotek i februari/mars 2018. Redaktör: Jens Persson
Fotograf: Håkan Granath,
Tryck: Repro
Humanistiska fakulteten.

Göteborgs universitetsbibliotek
Box 222 Renströmsgatan 4
405 30 Göteborg
www.ub.gu.se